

POT NA BLEGOŠ

Drugo jutro ob osmih sva odšla. V svoji bisagi sem vzel nekaj s sabo, pa ne preveč. Pa ne smete misliti, da sem nosil na nogah visoke nogavice ali pa kake bingljajoče hlačice ob kolenih. Vse to se pred Presečnikovo hčerjo ni smelo nositi, ker je bilo grdo in smešno.

Hodila sva po lepih senožetih pod Koprivnikom, kjer rase mnogo leščevja. Tisto leto je bilo rodovitno, zategadelj ni čuda, da sva takoj krenila s pota ter lazila od grma do grma. Tekmovala sva, kateri dobi več lešnikov in kateri večjo kobulico. Zmagala je Meta, ki je imela oko kakor veverica in tudi ne manjše spretnosti od veverice, če je bilo treba samca ali pa kobulico upogniti z veje. Prekosila me je v vsakem oziru. Staknila je kobulico, ki je štela osem lešnikov. Žalibog, vmes sta bila dva slaba, katerih jedri sta bili gluhi!»

»Ali bo mati vesela,« se je bahala Meta, »ko bo videla moje lešnike! To bo potresve o božiču!«

Ko sva se vrnila na pot, je že iskala dva pripravna kamna, s katerima je trla svoje lešnike. Dospевši do Kala, ji ni bilo skoraj nič ostalo, tako da je potrla in pozobala še zadnji ostanek, rekoč:

»Ej, saj bo letos dosti orehov.«

Na Kalu sva poiskala najprej po vsej Selški in Poljanski dolini sloviti studenec, ki z imenitno svojo vodo hladi in krepi potnike na Blegoš. Napolnila sva steklenico, in povedati moram, da je bila potem voda na vrhu skoraj še ravno tako mrzla kakor na Kalu pri vrelcu.

S sedla sva krenila ne na strmo pot, temveč na lahno. Ta vodi daleč naokrog za Blegošem, dokler ne privodi na Mali Blegoš. Prijetna je bila ta hoja: povsod zeleno bukovje, jelke in smreke. Vmes pri tleh so poganjale v velikih šopih hudičele (rododendron), a ne spominjam se, so li nosile še kak pozabljen cvet ali ne; pač pa se dobro spominjam, da so po bukvah napravljali velik nemir sivkastomodri brglezi, ki so čakali po deblih gor in dol. Če sta se srečala z grahastim plezavčkom, ki pleza samo gor, dol pa ne more, ga je sivo-modri hudobnež takoj pognal, da se je čulo obilo tankega čivkanja.

Tisti dan sem hotel Meti govoriti o svoji ljubezni ter ji na dolgo in široko razložiti, da mora postati moja žena in da jo bom dal v mesto, kjer se nauči kuhanja in nemške govornice. Kakor vidite, drage dame, sem si bil skoval popoln načrt, ki pa je bil — česar se takrat še nisem zavedal — ponesrečen in neporabljiv. Planinsko to rožo presaditi v gosposko zemljo, je moralo ostati brezuspešno delo, kar ve najboljše veste. Ali tisti dan na poti okrog Blegoša mi je tičal neusmiljeni ta načrt v glavi in le na priliko sem čakal, da bi ga stresel pred deklico. Pa govori o ljubezni, če je Meta kar meni nič tebi nič po-

čepnila na zemljo, stolkla sredi pota prav zadnja lešnika ter ju s slastjo shrustala s svojimi belimi zobčki: »Joj, kako so dobri!«

Časih sva se srečala s pogledi; nekaj se je zasvetilo iz njenega očesa, ali vzlic temu je dejala:

»Nikar me tako čudno ne glej!«

Kako naj bi bil torej govoril o svoji ljubezni. Danes je bila zgolj otrok, ki se je veselil, da je smel biti v moji družbi!

Dospela sva do Ajdove rebri. Na desno in levo je bil gozd izsekan. Zategadelj je rasla tam dolga trava, vmes pa vse polno rdečih jagod. Te so bile sicer že vse obrane, ker jih zobljejo ptice in kače; pa se je Meti vendar še posrečilo, da je dobila rastlino, na kateri sta viseli dve rdeči jagodi. Na enem vršičku pa je čepel majhen, bel cvet. Bila je presrečna: »Eno meni, eno tebi!« Z ustnicami je odtrgala jagodo, nato pa brez vsake zadrege meni ponudila šopek. Kakor ona, zaužil sem sad, a cvet sem spravil z veliko skrbnostjo v listnico.

»Proč vrzi!« je zahitela.

»V mestu me bo cvetje spominjalo nate, Meta.« Nekaj rdečice se ji je prikazalo na licu, vendar stvari ni več omenjala.

Dospевši na Mali Blegoš, se nama je odkril Porezen v svoji dolgočasnosti in odkrila se nama je Črna prst v divni svoji lepoti. Luže na Malem Blegošu so bile suhe in tudi ovac ni bilo, ki se navadno v tolpah pasejo tam. Pred nama se je dvigala visoka glava starega Blegoša.

Ker je danes prvič hodila na goro, se ji je poznalo, da je razočarana. Menila je, da sva že na vrhu, dočim sva bila šele na Malem Blegošu. Zdihovala je, no, pa sva sedla in počivala. Po odpočitku sva polagoma lezla navzgor, in sicer po stezah, katerih je mnogo, pa so vse nezanesljive. Nekaj časa pripravno hodiš, v hipu pa ti zgine steza izpod noge, da sam ne veš kdaj. Nato moraš po gladki travi plezati, dokler ne stakneš druge steze, ki pa te ravno tako slepari kot prejšnja. Utrudljiva je taka hoja.

Med slovenskimi gorami naš Blegoš ni velikan! In ne obdaja ga veličastnost, katera obdaja naše snežnike in katere je že nekoliko deležen sosed Rakitovec. Obdaja ga samo ponižna lepota skromne slovenske planine, katera ne pozna večnega snega, ne neplodnih mlevov in ne divjih prepadov. Ali vzlic temu v svoji skromnosti stotero poplača truda polno pot, katero si moral prehoditi do tratnate njegove strehe. To sva občutila z Meto, ko sva obstala na vrhu. Do svojega sedemnajstega leta je živela v vzočju pod Blegošem, a do danes še ni bila na njem. Če bi po vaseh okoli Jelovega brda povpraševali, bi se tako izkazalo, da vsaj dve tretjini prebivalstva še nikdar ni bilo na Blegošu. Naši kmetje hodijo pač le tja, kamor jih vodi delo!

Meta se ni mogla oddahnuti, tako so jo bili prevzeli vtisi lepega razgleda. Nebo sicer ni bilo prav jasno in sapa je podila oblake nad vrhom, da so kakor ovce hiteli proti jugu. Gorenjski in kamniški snežniki so se kazali v vsej svoji čistosti. Od Triglava pa do Ojstrice sem ji moral naštetiti vse bele očake in navesti njihova imena. Odprl se je svet, o katerem se Meti do danes še sanjalo ni!

Pravijo, da se proti jugu vidi Jadransko morje. Bil sem mnogokrat na Blegošu, ali morja nisem nikdar ugledal. Danes se je daleč tam spodaj nekaj kadilo; vzlic temu je dekle trdovratno trdilo, da natančno razločuje modro morje.

Nato sva se ozrla k strani, kjer leži bela slovenska Ljubljana. Kdor ima dobro oko, lahko opazi Ljubljanski grad, ali jaz ga nisem mogel nikdar opaziti. Mogoče pa je, da ga je Meta z bistrim očesom vendarle opazila. Spregovorila je:

»Tam je torej Ljubljana, kjer ti stanuješ«. Zamislila se je in pri tem se je morda zavedala, da v kratkem odidem. Videlo se je, da ji je žalost prepregla obrazek. Zamolklo je vprašala:

»Kdaj spet prideš?«

»Če prej ne, k tvoji poroki, ko se boš možila, Meta. Tisti dan hočem ple-sati!«

Nejevoljno je viknila: »Nič!« Ta »nič« je bil vedno dokaz, da je naša Meta huda.

Dolgo je zrla proti jugu, kjer je v svoji domišljiji gledala sinje Jadransko morje. Pri tem mi ni mogla prikriti, da se ji je ob levem očesu utrnila prav drobna solza ter ji lezla po licu. Obrnila se je čisto od mene, da bi ne opazil, kako si je obrisala mokro lice. Pa sem vendar opazil.

Da bi jo premotil, sem jo pozval, da pojdiva gledat, če bi se dobilo še kaj planinskega cvetja. To rase samo na selški strani Blegoša. Ta breg sva torej prehodila in preiskala. Hudičel je bilo vse polno, pa ni bilo cvetja na njih. Istotako ni bilo murk, katerih je ob priličnem času prav mnogo. Skoraj ni bilo pričakovati uspeha, bilo je že prepozno. »Tu je pa zvezdica!« je vzkliknila Meta ter res izbrskala iz goste trave zakasnelo, majhno, zelenkasto planiko, katera se časih dobi na Blegošu; kako leto jih je več, drugo leto pa zopet ni nobene. Po daljšem iskanju sva jih še nekaj staknila v travi in Meta je vse skupaj obdržala za spomin na tisti dan, ko je bila z mano na Blegošu.

Iz »Cvetje v jeseni«, Ivan Tavčar: Zbrano delo, 6. knjiga, DZS, Ljubljana 1956, str. 58—62.